

پوهنتون كاردان
KARDAN UNIVERSITY

نظام عبادتي اسلام

سمسټر: دوم
درس: يازدهم
استاد: عبد الحق حقيار

یوهنډون کارډان
KARDAN UNIVERSITY

فهرست

- مرور مختصر به درس گذشته
- نتایج متوقع از درس
- معرفت و حکم حج
- دلائل فرضیت حج
- فضیلت حج
- ارکان حج
- شرائط حج
- واجبات حج
- حکمتهای حج
- مراجع مضمون

یوهنډون کارډان
KARDAN UNIVERSITY

مرور مختصر به درس گذشته

- احکام متفرقه روزه
- اقسام روزه از لحاظ حکم
- كفاره روزه
- عذرهای برای خوردن روزه
- حکم کسی که روزه را میخورد
- اعتکاف و احکام آن

نتایج متوقع از درس

شناختن احکام رکن پنجم اسلام که عبارت از حج میباشد، محصلین از جلس
درسی یازدهم معرفت حج، فضیلت، دلائل فرضیت، ارکان، شرائط،
واجبات و حکمتهای حج را خواهند فهمید.

تعریف و حکم حج

معنای لغوی و اصطلاحی حج:

حج کلمه عربی بوده در لغت بمعنای قصد کردن و در اصطلاح شرعی عبارت از قصد زیارت بیت الحرام در موسم حج بخاطر ادای مناسک آن می باشد.

حکم حج:

حج برای هر فرد مسلمان آزاد، عاقل، بالغ و صحتمند که قادر به مصارف آن که افزود از زندگی او باشد یکبار فرض است.

برای اینکه در ایام حج مسلمانان از سراسر جهان قصد و عزم زیارت بیت الله را می کنند این قصد و عزم آنها را "حج" می گویند و مناسک جمع منسک بمعنای تقرب و نزدیکی به الله میباشد و اعمال حج را هم مناسک گفته اند بدلیل اینکه حج باعث تقرب و نزدیکی به خداوند می شود. حج یکی از ارکان اسلام میباشد و در سال نهم هجری فرض گردیده است.

دلایل فرضیت حج

فرضیت حج مانند دیگر ارکان اسلام از ادله شرع ثابت شده است که ذیلاً به بررسی می گیریم:

۱ - قرآن: خداوند جل جلاله فرموده است: {ولله على الناس حج البيت من استطاع إليه سبيلاً} (العمران: ۹۷)

ترجمه: «و حق خداست بر مردمان حج خانه کعبه هر که توانایی دارد رفتن بسوی آن از جهت اسباب راه»

۲ - سنت: عن علي بن أبي طالب رضي الله عنه: قال: «لما نزلت: والله على الناس حج البيت من استطاع إليه سبيلاً. قالوا: يا رسول الله، كل عام؟ فسكت، فقالوا: يا رسول الله، أفي كل عام؟ قال: لا، ولو قلت: نعم لوجبت، فأنزل الله تعالى: (يا أيها الذين آمنوا لا تسألوا عن أشياء إن تبد لكم تسوكم) (المائدة: 101)

ترجمه: از علی ابن ابی طالب رضی الله عنه مروی است که در وقت نزول آیت و لله على الناس حج البيت من استطاع إليه سبيلاً. صحابه عرض نمودند: ای پیامبر آیا حج در هر سال فرض است؟ پیامبر خاموشی اختیار کرد. صحابه عرض نمودن آیا حج در هر سال فرض است؟ فرمودند نخیر! فرمودند اگر من می گفتم آری حتماً هر سال فرض می شد. سپس آیه بعدی به این مفهوم نازل شد که ای مؤمنان از بعضی چیزها سوال نکنید اگر برای شما آشکار شود نا راحت خواهید شد.

همچنان روایت است از عمر رضی الله عنه که گفتند: هر کسیکه وفات کرد و توانمند بود در حالیکه حج نکرده بود پس یا یهودی مرده است و یا هم نصرانی. همچنان روایت است که اگر مردم یکسال حج را ترک نمایند با ایشان جنگ می کنم چنانچه در ترک نماز و زکات با ایشان جنگ می کنیم.

۳ - اجماع مسلمانان: علما و فقهای عالم اسلام از صدر اسلام تا امروز به فرضیت حج اتفاق نظر دارند و منکر آن را کافر می دانند.

فضیلت حج

در مورد فضیلت حج از ابو هریره رضی الله عنه روایت شده که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: «العمرة إلى العمرة كفارة لما بينهما، والحج المبرور ليس له جزاء إلا الجنة» متفق علیه ترجمه: عمره تا عمره محو کننده است برای آنچه که در میان آنها است (از گناه) و حج مقبول مکافات نیز بهشت ندارد.

در یک حدیثی دیگری از ابو هریره رضی الله عنه روایت شده که گفت: از رسول الله صلی الله علیه وسلم شنیدم که می فرمود: «من حج فلم يرفث، ولم يفسق، رجع كيوم ولدته أمه».

ترجمه: کسی که حج کند و فحش گوئی نکرده و فسق ننماید، مانند روزی که مادرش او را زائیده بود (بی گناه) باز می گردد. این حدیث تا اندازه ای حج مبرور را برای ما شرح میدهد که چه نوع حج، حج مقبول و مبرور است.

ارکان حج

ارکان حج:

ارکان حج دو چیز است: ۱ – طواف بیت الله ۲ – وقوف به عرفه.

شرایط حج

شرایط حج سه نوع است

• شرایط وجوب:

1. اسلام
2. عقل
3. بلوغ
4. آزادی
5. وقت

6. داشتن زاد و راحله

7. داشتن علم به این که حج فرض است

8. داشتن نفقه خانواده

• شرایط وجوب اداء:

1. صحت مندی
2. نبود موانع حسی
3. امنیت راه ها
4. زن در عدت طلاق نباشد
5. همراه زن در حج محرم اش باشد

• شرایط صحت اداء:

1. احرام
2. وقت مخصوص
3. جای مخصوص
4. اسلام

واجبات حج

واجبات حج قرار ذیل است:

1. احرام از میقات
  2. وقوف در مزدلفه از غروب آفتاب روز عرفه الی طلوع آفتاب روز عید
  3. تراشیدن و یا تقصیر موی سر هنگام خروج از احرام
  4. سعی بین صفا و مروه
  5. رمی جمرات
  6. شروع نمودن طواف از حجر الاسود
  7. پاک بودن از حدث اکبر و اصغر
  8. ستر عورت
  9. ذبح کردن یک رأس گوسفند
  10. دو رکعت نماز خواندن بعد از هر طواف که باشد
  11. طواف وداع بر آفاقی
  12. رعایت ترتیب بین الرمی والحلق
  13. ذبح کردن در روز عید
  14. تراشیدن یا کوتاه کردن موی سر در ایام نحر و در زمین حرم.
- کسی که یکی از این واجبات را ترک کند
بالاترین دم لازم می شود.

یوهنډون کاردان
KARDAN UNIVERSITY

حکمت‌های حج

برخی از حکمت‌های حجسر آغاز حج بسیار جالب و پند آموز است، هرگاه به این سر آغاز دقت صورت بگیرد، حقیقت حج بطور کامل روشن و آشکار می گردد و درک فواید آن آسانتر می شود. آغاز حج از داستان شنیدنی و ایثار و قربانی حضرت ابراهیم و اسماعیل علیهما السلام شروع شده است، آنهاييکه با همت بلند شان این منار عظمت را اساس گذاشتند و ایثار را برای بشریت درس دادند. این فریضه الهی دارای حکمت های بی شماری میباشد که ما در اینجا به برخی از آنها به طور مختصر اشاراتی خواهیم داشت:

- کعبه رمز توحید و یگانگی
- حج یک منبع نیروی معنوی و عاطفی
- حج یک منبع فرهنگی و مشق و تمرین است
- منافع تجارتي حج
- برابری، وحدت و صلح
- حج یک انجمن جهانی است
- نمای از روز محشر

مراجع مضمون

1. الاركان الاربعة، ابو الحسن علي الندوي.
2. فقه الميسر، شفيق الرحمن الندوي.
3. حجة الله البالغة، شاه ولي الله الدهلوي.
4. نور الإيضاح، حسن بن عمار بن علي الشرنبلالي الحنف ي.
5. مختصر القدوري، ابو الحسن أحمد بن محمد القدوري.
6. الاختيار لتعليل المختار، عبد الله بن محمود الموصل ي.
7. نظام عبادتي اسلام، پوهنمل ذبيح الله زاهد (كتاب درسى)

پوهنتون كاردان
KARDAN UNIVERSITY

تشكر